

FEBRIS MALIGNÆ
TOPICÆ ⁴
ANGINA GANGRÆNOSA
VOCATÆ

SUCCINCTAM DELINEATIONEM
CONSENSU

GRAVISSIMI MEDICORUM ORDINIS
PRO LICENTIA

SUMMOS IN MEDICINA HONORES

ET PRIVILEGIA DOCTORALIA

LEGITIME ASSEQUENDI

SOLENNI ERUDITORUM ARBITRIO DISCUTIENDAM

SUBJICIT

FRANCISCUS LALLEMAND,
LIXHEIMENSIS.

DIE 6 MENSIS ~~NOVEMBRIS~~ M DCC LXVI.

H. L. Q. G.

ARGENTORATI,
EX PRELO KÜRSNERIANO.

LAZARUS RIVERIUS

Praxeos Medicæ Lib. XVII. Sect. II. Cap. I.

Febres continuæ primariæ generari solent ex putredine humorum, qui in venis & arteriis majoribus continentur, & pro varia humorum putrescentium natura, variæ species emergunt.

§. 1.

Inter clinices tormenta, & canescentium in arte magistrorum sagacitatem sæpe eludentia, dudum locatæ fuere sic dictæ epidemicorum morborum constitutiones, ex quibus sane pessimæ dijudicatu, difficillimæ curatu illæ pronuntiari merentur, ubi sanguinis crassamento putris aspergitur labes. Climatis siquidem, aliarumque potentiarum nocentium, ne dicam seminiarum, mira hic varietas; machaonum, pro gentis discrimine, aliis remediis dimicantium, diversaque methodo notati mali ideam posteritati tradentium discrepans genius; ac denique malignorum furentium morborum fere semper nova facies rem adeo non confectam, stabilitamque circa condendas certas epidemicorum putrium classes arguunt, quin nova denuo, & in eadem atmosphæra, repullulans constitutio recentes de mali specie, ac suscipienda medela excitet lites, quas componere ne acutissimorum in potestate sæpius est.

§. 2.

Militat inter hujus farinæ mala illa singularis morborum putrium, ut plurimum epidemice furens, nec ulli ætati parcens, species, in qua quidem putris squalor toti massæ humorum innidulans veram malignam, Synocho putri quoad genium accedentem, remittentis, rarius intermittentis typi, febrem accendit, quæ tamen tumore peioris indolis, ac escharotica, fœda exulceratione, ad illa præcise respirationis & deglutionis mucosa organa, quæ Angina spuria catarrhalis vulgoprehendit, presso pede ex propria natura excipitur, per metastasin symptomaticam huc versifœptici, semicocti fomitis, inflammationem, ac dein diabrosin ichorosogangrænosam, serpentem excitantis, progenie.

§. 3.

Ex annalibus Observatorum pestis hujus sat elucescit antiquitas, quam & remotissima jamjam sæcula a Cynanche vera inflammatoria in gangrænam tendente probe dispescere norunt. Aliqualia, ni totus fallor, ejus vestigia jam sub titulo *ulcera faucium cum febre* in COO *Progn. ed. Chart. Tom. VIII. p. 672.* & Coac. *prænot. n. 277. ib. p. 867. nec non de denit. Tom. VII. p. 872.* &c. reperio. ARETÆUS præscæ antiquitatis scriptor, *de causis, signis, ac cura morb. acutor. Lib. I. Cap. IX.* agens, primus, quantum novi, exactam *ulceris gangrenosi & contagiosi*, sub nomine *εγκαγα, crusta*, infantibus præcipue funesti, ac Anginæ putridæ ex assè similis, exhibuit delineationem, quod in Ægypto & Syria sæcundum tunc temporis malum inde quoque *Ægyptiaca* vel *Syriaca* nuncuparunt *ulcera*. AETIUS circa finem sæculi quinti *crustosa & pestilentia tonsillarum ulcera* pueris præprimis familiaria graphice describit *tetrabibl. Lib. II. Serm. 4. Cap. 46.* Ex hoc ævo nec ullum novi, qui inter Latinos, & Arabes, &c. hujus epidemiæ contagiosæ peculiarem fecit mentionem ad finem sæculi decimi sexti, aut initium decimi septimi usque, quo tempore Hispaniam, Italiam, Siciliam devastavit. Medici tunc temporis de cudendo ejus titulo solliciti in varias dehiscabant opiniones, quoad naturam mali licet concordet, vide MOREAU *epistolam* ad calcem THOMÆ BARTHOLINI *de Angina puerorum Campan. & Sicil. epid. opella* adjecta *p. 128.* Eorum præcipui autoptæ sunt: SOGLIA *Med. Neap. de fauc. ulc. 1563.* CARNEVALA *de epid. strangul. affectu. Neap. 1602.* SGAMBOLI *de pest. fauc. affectu. Neap. 1610.* FONSECA *de Anginis. Compluti 1611.* LASCALES DE QUADALAXARA *de affectu puer. cum tractatu de morbo Garotillo. Madriti 1611.* NOLA *de epid. phlegm. angin. Neap. Venetiis 1620.* DE LA PARRA *in polyanth. med. spec. Madriti 1625.* ALAYMI *in conf. pro ulc. Syr. nunc vagi cura. Panormi 1632.* SIGNINI *de Morbo Strang. Romæ 1636.* DE PINA *de eodem morbo Sarragoſe 1636.* RAMAZZINI *in conf. epid. 1689.* &c. Conf. quoque SEVERINI in libro *de recondita absq. natura. Lugd. Batav. 1724. de peste ac præfocante pueros abscessu* monumenta. Ill. BOERHAVE *apbor. 984.* de Aphthis sermonem faciens mali genium tangit, ut & ill. ejus commentator VAN SWIETEN *Tom. I. p. n. 766.* ast non nisi genericam Aphtharum malignarum suppeditant delineationem, cuicumque putri morbo familiarem. Ante eos WEDELIUS *de morb. infant. Cap. XX. p. 72.* Anginæ epidemiæ contagiosæ, pueris solennis, Italiæ præprimis notæ memor est. Altis vero tenebris ejus distinctam ideam apud auctores mediæ ævi merſam fuisse inde autumo, quod scriptores circa medium sæculi nostri præclari morbum passim pro novo, & inaudito venditent malo. Non possum non hic, lectione plurium imbutus, palmam præbere eximiis Anglis, qui, quoad mali legitimam cognitionem ac medelam, rem acu tetigisse

tetigisse mihi præ reliquis videntur. Primus ex ipsorum corona FOTHER-
 GILL' luis sub nomine *Angina ulcerose* peculiari scripto mentionem facit,
 illamque cordate depinxit; post eum HUXHAM, *Anginam malignam, gan-*
grænosam Angliam ab anno 1751. usque ad annum 1753. devastantem tradens,
 (cujus exacta recensio reperitur in *Recueil period. d'Obs. de Med. Esc. Tom.*
VII. p. 241. 321.) nec non STARR *Philos. Transact. Vol. XLVI. p. 435. sq.*
 & WALL *de lue Worcestershirensi* omnem absolvunt paginam. Nec præ-
 tereunda hic est Gallorum solertia, ex quorum cohorte encomiis condeco-
 rare liceat ill. MALOUIN *Mem. de l'Acad. 1746. p. 154. 1747. p. 581. Esc.*
 pestem hanc 1743. Galliæ demum notatam docentem; CHOMEL epide-
 miam inter moniales Lutetiæ Paris, grassantem sub titulo: *Diss. Historique sur*
l'espece de mal de gorge gangreneux parmi les enfans. Paris 1749. tradentem;
 ASTRUC in epistola ad calcem hujus opusculi posita; DUBOURG in litteris
 ibid. reperiundis Fijaco missis; SERANE in *Actis Acad. Monspel. Tom. II.*
 MARTEAU Aumalæ Medicinam facientis litteras ad Neracensem clinicum
 RAULLIN, hujusque responsum *Recueil period. Tom. IV. p. 222. Tom. XI.*
p. 145. BOUCHER epidemiam Lillensem *l. c. Tom. VIII. p. 556. Tom.*
XVII. p. 396. DEBERGE Anginam inflammatorio-gangrænosam Picardiæ
 ib. *Tom. XII. p. 159.* DUPUY DE LA PORCHERIE epidemiam Rupellen-
 sem agrum devallantem *l. c. Tom. XVIII. p. 496.* BRONGET, Reg. in Fon-
 tainebleau xenodochiorum clinicum, hic observata posteritati mandantes.
 Helvetorum denique sidus TISSOT epidemiam Laufannensem, infantibus
 præprimis fatalem, orbi litterario communicavit. Liceat nunc, supposita
 omni Anginæ veræ cum suis sequelis, pallidæ BOERHAVE *aphor. 785.* fe-
 rose, convulsivæ, paralyticæ. &c. vasta historia, lui depingendæ vix, nisi
 nomen propter, affini morbum ex se ab initio ad finem usque putrem pau-
 lo altius rimari, ejus gradus, comparatis recensitorum machaonum vari-
 antibus monumentis, in eandem speciem concinnare, illique determina-
 tam classem inter corruptiones humorum putres, certa organa eminenter
 infestantes, vindicare.

§. 4.

Non mirum morbo crassis, per fat longum tempus, tenebris cir-
 cumfuso tam ex sua natura, quam ejus symptomatibus plura sensim ac-
 crevisse nomina, mali ideam plus minus experimentia. Anginæ nomen
 non quidem primitive a Græco ἀγγειον angere, sed potius inde accepisse vi-
 detur, quod sedem Anginarum §. 3. affligit. Cynanche audit quoniam gut-
 turis loca canibus crebrius vexata, suprema innuo respirationis organa,
 stasi metastatica præcise afficiuntur. Sic interpretor *Cynanchen malignam*
 PANAROLI *pentecost. 5. Cynanchen gangrænosam MARTEAU l. c. §. 3. & HUX-*
 HAMI

HAMI *ibid.* *Cynanchen ulcerosam* BOUCHER *l. c.* *Cynanchen synochalem* DE SAUVAGES *Nosol. Method. Tom. II. P. I. p. 485.* Vetat ill. vir, exactioris sermonis cupidus, simul morbum Anginam vocare, cui Cynanches titulus sit adæquator *ibid. P. II. p. 195.* Græcorum Πινδαρχων SEVERINI a strangulatione pueris familiarissima deduco. ARETEUS Ἀγγωνιοσίνων, seu Anginam pestilentialem salutat *l. c.* Hispanis, Italis vox *Garotillo* placuit, quasi æger funibus stranguletur; ill. STARR cum Anglis §. 3. morbum inde quoque strangulatorium nuncupant; Galli *Esquimancie epidemique, Coqueluche, mal de gorge gangreneux, malin, contagieux*; Germani *bös-artiges Halsweh*. Minus adæquate *Febris rubra*, ob symptoma speciale cutis, audit MARTEAU *l. c.* aptius *Aphthæ epidemica seu ulcera gangrenosa infantum*, CHOMEL *l. c. p. 42.* Re rite perpensa, cum epidemice primariam a typo comitantis febris feliciter fortiantur denominationem, ille titulus maxime arripet, quo juxta HUXHAM, vide *ill. DE SAUVAGES l. c. Tom. II. P. I. p. 283.* *Amphimerina anginosa*, ob continuam remittentem vesperi exacerbata, nuncupatur; circumscribendo vero *continua remittens putris cynanchodes febris*, aut *topica, localis faucium putris*. Genius cæteroquin mali ipsi epidemici, putridi, maligni, contagiosi, gangrænosi, ulcerosi epitheta vindicavit,

§. 5.

Multiplex est, in quam dehiscit luis hujus divisio. Quando videlicet, juxta KRAHMER *Diff. de Febre maligna topica biliosa vel chol. putr. rec. Arg. 1765.* febres putridas in peculiaria corporis loca non affectantes, sed metastases incertas, ad glandulas, corticem corporis fingentes; & locales febres, trunci partes, collum, pectus, sacci peritonei viscera eminenter in toto decursu infestantes divido, malum inter topicas gutturis febres jure loco, rursus illud in respirationis vel deglutitionis organa primario, vel utraque simul affligens dimembrans: hæc localis divisio. Materialis illa est, qua fomes certarum constitutionum in primis vel secundis viis præcise quaerendus venit. Cynanches sic gangrænofo biliosæ DUPUY *l. c. §. 3.* memor est, non præcipue infantes, sed & adultos, senes, mares, foeminas indiscriminatimprehendentis, a putri biliosa colluvie sanguini ex prima culina affusa derivandæ. In secundis viis ortum sumens morbi fomes rursus vel genium Anginæ inflammatorie veræ in gangrenam versem induit, ut Cynanche inflammatoria gangrænofo Picardie DEBERGE *l. c. §. 3.* vel mox foedum morbi actu putris depromit characterem, ut ab HUXHAMO cæterisque Anglis depicta labes. Raro cæteroquin malum, si unquam, sporadiceprehendit, quod Anginæ veræ gangræna finitæ tunc potius accenserem; ut plurimum enim constitutionis schema præ se fert. Divisio tandem Amphimerinæ hujus in illam cum, & sine tumore extra oleas

oleas vagatur, cum virium vitæ, & affluxus tabi ad locum affectum majori, minorive gradui unice sit tribuenda.

§. 6.

Discrepat Angina gangrænosa essentialiter a vera illa in sphacelum versa in eo, quod hæc non nisi prædispositos, malis succis turgidos, neglectos, male curatos, &c. præhendat; mea vicissim totas depopuletur urbes, ac regiones, & sanissimos quosque corripens. Differt porro, quod putrida Amphimerinam, sive continuam remittentem quotidianam, raro intermittentem; vera comitem aliat mox continuam, cum pulsu duro, febrim. Differt a metastasi alius maligni morbi, quæ tardius, sporadice ut plurimum, præhendit gurgulionem. Differt ab aliis epidemiis in eo, quod tantum paucos homines una aggrediatur vice, contagiosa licet sit, MARTEAU *l. c.* A Pleuritide epidemica, Asthmate, anhelosisque aliis morbis præsentia doloris strangulatorii, ac Aphthæ gangrænosa gutturis, nec non respiratione (Pharynge præcipue prehenso) minus, imo ut plurimum nequaquam alterata se jungitur. Pestis denique hæc nec confundenda est cum illa boum lue a SEVERINO anno Christi 1618. in Italia observata; licet *ill. DE SAUVAGES l. c. Tom. II. P. II. p. 195.* & MALOUIN *l. c. p. 156.* præeunte SEVERINO *l. c. §. 3.* huic contagio multum communis cum bestiarum strage tunc simul observata, tribuant; illos enim pulcherrime refutat CHOMEL *l. c.*

§. 7.

Angina gangrænosa gradu vehementiæ & velocitatis, pro varia constitutione & subiecto, &c. discrepans, nihilominus tria ubique adoptat stadia, pro diverso climate, mora eximie variantia: nimirum invasionis, inflammationis, & resolutionis succorum in putrem tabum, licet mox in secundo Aphthæ metastatica ad fauces, siderationem prodens, appareat, imo non nunquam invasionem præcedat, quale quid adeo frequenter in pestilentialibus morbis alibi fieri notarunt auctores. Sub invasione infantum uvula prolongata altius propendet, levis, nullo prægresso horrore, calor cum dolore fauces præhendit, lingua plus minus tumidula, humida, at non conspurcata est, parca tunc ut plurimum febricula notatur. Inopino & primis viginti quatuor horis altera tonsillarum alba tegitur macula, quæ Aphthæ genium adipiscitur. Hæc absque tumore visa undiquaque extenditur, uvulam præhendit, quam depascitur, versus pharyngem descendit, ad Schneideri pariter membranam propullulans. Nares crebro fusum pluunt cruorem. Inflammatio febre ex hoc tempore aucta indigitatur. Hoc stadium comitatur graveolens spiritus.

spiritus, Eschara albicans, fixa, spiffescens, crustacea facta lardo simili, per plures petiolos altius inhaerens, vel post fecesum novam prodens. Pulsus frequentior quidem, alt minus ad tactum, quam in vulgari phlogosi, durus est, uti in hocce omnium putridarum constitutionum a clinicis notatur stadio. Lotium minus, quam in Angina vera, flammeum, potius pallidum, tenue, crudum, parcum, profundioris apud adultos coloris, teste HUXHAM *l. c. p. 244. 246.* mingitur. Carotides vehementer micant, nulla Cephalalgia, Delirium nullum adsunt, narium cruentum perseverat stillicidium, membrana pituitaria ulcere gangraenoso exeditur, vox nasuta, ad articulationes vix apta, crebram narium expurgationem desiderat limpium, acrem fundentium ichorem. Summa urget macies. Parotides quibusdam absque suppuratione ab una ad alteram migrant aure. Stadium tertium urina cruda, faeces nigricantes portendunt. Cum his nullum sputum, nulla ex gargarismatibus, & summo acore animatis, utilitas, vires fractae, pulsus intermittens, odor cadaverosus, tracheae, pulmonum ulcere erosorum respiratio molestissima, sibilosa gangraenam nobilis visceris, & necem quinto, frequentius septimo, aut nono praefigunt die, acie oculorum nec in agone fracta.

§. 8.

Et in adultis recensita §. 7. stadia lues offert, adeo vero praecipitanter plus minus in diversis sese excipientia subjectis & constitutionibus, ut vigil clinicus, si unquam, sane hic, sit necessarium. Graphice BOERHAVE *aph. 816. omnis causa inflammatoria, si valde augeatur, in gangraenam abit* scribenti hic suggererem: omne contagium vires vitae mox dejiciens, ac fluida pessimae labis gradu inquinans phlogosin vix observabilem, festinantem potius procreat resolutionem, serpentemque necrosin; tale vero, quod in limine compagem elementarem minus nervat, ad ciendas, ante destructionem, inflammationes, cogendamque humorum massam moram necit. Qui mirum itaque DEBERGE *l. c. § 3.* tria stadia in lue sua exactius distinguere potuisse, quam STARR *ib.* Prior enim nostram Anginam ex durante per tempus inflammatione demum gangraenosam depingit, posterior vero velocissimam pestem, in qua contumax Eschara, ultimique gradus universalis corruptio momento citius virus susceptum exceperit. Nil vero invasione irregularius: invadit siquidem adultos mox levi caloribus, & doloris faucium sensu, febricula vix percipienda, elapso biduo, triduo ve evidentiori, remittenti, vel intermittenti facta; mox lassitudo, torpor, oscitatio, caloris frigorisve alternantium sensus; mox subitaneus rigor, obtusus tonsillarum dolor, inopina ad aures lateris mox afficiendi punctura; mox tumor magis, minusve dolorificus parotidum, maxillariumve; vel denique vomitus absque mo-
leste

Iesto stomachi sensu ægrumprehendunt. Sanguis venæ tufæ coccineus, secedens placentam gelatinosam, raram, ferum copiosum flavum monstrat. Lotium in limine tenue, pallidum, sero lactis æmulum, malo aucto biliosum, meliori re turbidum, sedimentum farinaceum præcipitans mingitur. Hæc sensim graviora excipiunt symptomata: difficilis deglutitio; atrocior faucium, ad aurem alterutram sese extendens, dolor, cum Sonitu, Tinnitu, Bombo; dolor capitis gravativus, vel punctorius; febris aucta, semper tamen inflammatoria vera mitior, vesperi recrudescens, pulsus parvus, celer, paululum durus, raro mollis; magnus, undosus; Nausea, Ructus nidorosi, Apofitia, Vomituritio, Vomitus materię æruginosæ; Diarrhœa rarior; facies pallida, plumbea, tumidula, oculi fixi; tonsillæ indolentes, tumentes, ex albo pallidæ, vel fusco rubræ; sanguis missus crusta tenaci plumbea tectus. Gangrænæ vero stabilitæ nuntii sequentes sunt: cruor venæ sectæ gelatinosus, viridescens, nigricans, marmoraceus; memoratæ gutturis partes cuticula alba, plus minus crassa, tectæ, subinde tantum maculæ albæ tonsillarum, confluentes, & Aphtham serpentem fingentes (signum pathognomicum) brevissimo quidem tempore, ita ut os bithorii spatio his plane obducatur efflorescentiis. Hæ partes vicinas, gurgulionem, palati velum, residuas hic locatas glandulas momento citiusprehendunt, quæ tument, livescunt, ac dein crusta tenaci, alba teguntur. Inde adeo manca fit deglutitio, ut spurco spectaculo potulenta per nares ejiciantur. Cum his lingua albis contaminata sordibus, salivatio mucosa, graveolens; altius repente serpens mephytis tria peculiaria præprimis lucratur loca nares, laryngem, vel pharyngem. Si ad Schneideri membranæ mucosæ vergit fontes, vox fit nasuta, ichor limpidus, rodentissimus e naribus stillat, ingruit sternutatio, inutilis ad mucum eliciendum conatus, partium tumor, solutique cruoris e naso stillicidium; si ad laryngem, vox rauca evadit, si ad tracheam, vox nulla, si ad pulmones, tullis impotens, serina, oppressio pectoris, mors; si denique ad pharyngem, œsophagum, ventriculum descendit, ut plurimum conclamata res, Singultus, Vomitus iners ægrum auferunt.

§. 9.

Efflorescentiæ cutis huic morbo solennes sunt vel ex critico-metastaticæ, vel symptomaticæ pessima quæque designantes. Consistunt vero ut plurimum eruptione flammea, apud infantes febris scarlatinæ exanthematibus æmula, vel cutis ex fusco rubra fit, minimis pustulis duris hirta, facies, oculi, brachia absque sudore ut plurimum tument, in collo, brachio, pectore pruritus excitatur. Eruptione secundo, aut tertio facta die, albidæ sunt maculæ, cutis bono desquamatur signo. Si primo jam

die apparent, ut plurimum pessimi ominis purpureæ, fuscæ, violaceæ, genium ægre mutabiles deprehenduntur. Terminatur porro vel felici metastasi ad parotides morbus; vel crisi per sudores desquamantes, lotium, fedes, ptyalismum, conf. HUXHAM *l. c. Tom. VII. p. 251.* & MARTEAU *ibid. Tom. XI. p. 151.* vel lyti, si Eschara sensim minor fit, alba, tenuis, si partes vicinæ nativum recuperant ruborem, si Eschara dehiscit, & inter fissuras carnes subjacentes vividæ, floridæ apparent, si deglutitio facilior. Nece vicissim lues terminatur, si Aphtha semper magis propullulat, si crusta crassa, flava, grysea, fusca, nigra, partes vero adjacentes ex fusco rubræ apparent, si Eschara decidua mox regeneratur, spongiosæ, tumidulæ, lividæ fiunt subjectæ carnes, fauces infensiles, lingua prope basin valde tumet, graveolens intenditur halitus, oculi concavi, lacrumantes, extremitates plumbei observantur coloris. Pessimæ notæ ad summum culmen pervenit quinto aut sexto die apud juniores epidemia; apud adultos tardius, undecimo vel duodecimo ut plurimum die. Horum tamen aliquos secundo aut tertio die jam necatos vidit HUXHAM, tardius Peripneumonia, Coma, pulmonum ulcus, Hæctica trucidavit *l. c. p. 251.* Mitiori Laufannensi infantum lue in aliquibus mox a primo die in melius, aliis tertio, quarto, quinto demum die cuncta vergebant, cedente cutis rubore, colli tumore, calore mitiori, pulsu, hæctenus celeri, lentiori factò, pellibus abscessus folliculorum tegentibus deciduis, repletis ulceribus, dum simul somnus quietior, appetitus solidorum recrudit. Morbi deuteropathici, pro variis subjectis, notati fuere: Peripneumonia, Scabies, Tussis sicca, Phthysis, Hæctica, Febris marasmodes, comatosa, Leucophlegmatia, Asthma, pectoris Hydrops, tonsillarum Scirrhus, visusque tandem debilitatus. Conf. MARTEAU *l. c. p. 151.* Historiam morbi recensitam illustrant sectiones cadaverum a MARTEAU *l. c. Tom. IV. p. 228.* DEBERGE *ib. T. XII. p. 162.* & CHOMEL *l. c. p. 17.* relictæ; morbum ex gangrænofo meo & bilioso complicatum depromunt visa reperta DUPUY *ib. T. XVIII. p. 503.*

§. 10.

Quod si tenellam, laxam, succulentam infantum compagem, eorum temperiem calido humidam, ac intemperantiam simul intueor, qui miror BECHERUM *Phys. subterr. Lib. I. Sect. V. Cap. I.* huic ætati fontem putrilaginis præ reliquis attribuere? imo jam ARETÆUM *Lib. I. Cap. IX?* Hinc est, cur laxitatem fibrarum, tanquam feminium naturale, hic accuset WALL *l. c.* ætatem infantilem a secundo ad duodecimum annum TISSOT *l. c.* infra decimum annum RAULLIN *l. c.* cur ab initio, si epidemia generalis est, mox infantes, præ reliquis ætatibus, prehendant juxta DEBERGE *l. c. Tom. XII. p. 159.* cur infantes & juniores malo magis expositos esse adultis,

tis, unanimi quoque ore pronuntient HUXHAM *l. c.* Tom. VII. p. 242. MARTEAU *ib.* Tom. XI. p. 145. DEBERGE Tom. XII. p. 164. & CHOMEL *l. c.* Inde puellæ & mulieres plus quam pueri virique, præcipue tenellæ fœminæ, ad fuscipiendum gangrænosum hunc morbum dispositæ notantur a BOUCHER *l. c.* Tom. VIII. p. 557. MARTEAU Tom. XI. p. 145. ac TISSOT *l. c.* brevique epidemia septuaginta puellas simul correptas BRONGET *l. c.* habet. Adultis interea, ni aëris constitutio ad pessimum inclinet universalemque tabi gradum, rarius infensus, vix unquam funeltus est observatus morbus a TISSOT *l. c.* quem & adultis fortissimis lethalem vidit RAULLIN, senibus vero cunctis parcentem *l. c.* Cæteroque, cum malum, ut mox dicitur, primariam ex intemperie aëris fortiatur originem, non mirum mucosas glandulas, athmosphæræ injuriis continuo expostas, circulo alias lento dotatas, ad necrosin in limine mox inclinare. Recte præterea CHOMEL polyaimiam inter seminia præternaturalia Anginæ nostræ locat & obestatem *l. c.* p. 20. ab omni ævo a practicis epidemiarum tempore, ut malo fomitem addentes, reformidatas. Partes faucium olim per Anginas vulgares nimis relaxatas, & affluxum ad eas inde auctum, celerio remque resolutionem per Anginas habituales apud MARTEAU Tom. IV. p. 223. lego. Cito putrescentem salivæ & mucii glandularum naturam ex *Comm. Acad. Petrop.* Tom. XIV. p. 210. hic adducere liceat. Pectus, ut vocat, debile valde arguit ASTRUC p. 112. Chlorosin, sive Cachexiam pituitosam mulierum ad malum in glandulis mucosis primario nidulans disponere ex CHOMEL observationibus disco.

§. II.

Morbos epidemicos, contagiosos depravatis auræ qualitibus ut plurimum deberi res pene confecta est, inter quas periculosissima jam ab HIPROCRATE *de nat. humana*, & GALENO *Comment. in aph.* 16. Lib. III. *Comm. in Lib. III. epid.* censetur putredo per diurnos calores humiditate aëris interspersos, vel terminatos prognata, unde simul respirations organi frangitur tonus, prohibetur ex cruore halans volatile halituosum revera putre, fugitur, perpetuo tabum tabo addens, spurca materies, flante præcipue austro juxta MALOUIN *l. c.* & RAULLIN *l. c.* Tom. IV. p. 232. 233. Huic athmosphæræ faciei frigus siccum inopino succedens innotentius sideret, debiliora, magis ejus injuriis exposta, jam ita docente COO *Seç. III. aph.* 1. Sic pestem infantilem CHOMEL p. 60. præcessit æstas arida, diuturna, auctumni prodromus humido-calidissimus, octobris primi dies frigore repentino sicco mordaci, ipsoque gelu, ac matutinis nebulis notabiles, ARETÆO jam suspecta in simili casu tempestas *l. c.*

Lib. I. Cap. IX. AETIO l. c. ac WEDELIO l. c. Cap. XX. Udam aëris temperiem per se, ut corporis compagem relaxantem, transpirationem supprimentem, jam taxat COUS epid. Lib. III. HUXHAM de aëre & morb. epid. prol. p. 17. & respectu Amphimerinæ meæ MARTEAU l. c. Tom. IV. p. 230. ac RAULLIN ib. p. 232. Pluviosam tempestatem MARTEAU Tom. XI. p. 145. ac DUPUY Tom. XVIII. p. 508. accusant. Hinc est cur epidemia mente octobre præsertim fuerit observata a CHOMEL l. c. p. 1. totoque auctumno a MARTEAU Tom. IV. p. 223. ac RAULLIN l. c. quam frigus siccum, constans adeo feliciter dispulit, calore recrudescentem teste MARTEAU Tom. XI. p. 145. DEBERGE Tom. XII. p. 162. Hinc aërem humidum Parisinum 1746. januarii adeo infantibus fatalem vidit MALOUIN Mem. de l'Acad. l. c. p. 154. nec nebulosis halitibus gravidum infontem TISSOT l. c. & DEBERGE Tom. XII. p. 160. Hinc loca uliginosa malo ansam adeo præbent juxta DUPUY Tom. XVIII. p. 496: consensu omnium oræ maritimæ, v. g. STARR, HUXHAM, BOUCHER, &c. regiones valde depressæ BOUCHER Tom. VIII. p. 558. Tom. XVII. p. 399. Inde urbes, pagi nebulis tecti, humidi vallium primario periclitantur MARTEAU Tom. IV. p. 223. nemoribus cincti nebularum dissipatione per ventus non gaudentes DEBERGE Tom. XII. p. 159. quas, ut optimum antidotum adeo mire expungunt procellæ, pluvixque frigidæ referente DUPUY T. XVIII. p. 508. Nullus itaque miror Amphimerinam gutturalem meam MARTEAU T. IV. p. 229. contagiosam pronuntiasse, utpote cui naturæ recensita omnium optime favet athmosphæra, suumque characterem regnantibus tunc temporis aliis morbis mox communicasse monente RAULLIN Tom. IV. p. 234. Testatur BROKES in vollst. Handbuch der pract. Arzneigelahrheit. T. I. p. 420. omnes exanthematicos simul regnantes morbos peioris farinæ fuisse; MARTEAU simul grassantis epidemici morbi coqueluche cum phlegmone livida colli memor est T. IV. p. 229. siccæ, epidemicæ membrorum gangrænæ BOUCHER Tom. XVII. p. 505. sq.

§. 12.

Præter auræ alterationes ARETÆUS l. c. jam plures alias allegat nocentes potentias, aquas Nili, quas hauriunt incolæ, spissas, limo contaminatas accusans, ac cum eo Sequanæ immundum laticem a Parisinis ingurgitatum CHOMEL l. c. p. 63. potumque aquarum cœnofarum, stagnantium locorum paludosorum, cum oleo tartari p. d. colorem cœrulescentem induentium, ac sedimentum mucidum, albicans, spissum deponentium, incolas ad Cachexiam, oppressiones pectoris, Cardiogmum disponen-

tium

tium DUPUY *Tom. XVIII. p. 498.* Nec tamen hic cum TISSOTO de epidemia *Laufanensi* sentirem, materiem acrem, præcipue apud infantes, cum victu affumi suspicante, quoniam, superato morbo, Diarrhœa cum exulceratione intestinorum, Hæctica, doloribus summis eos adeo frequenter trucidat, quem eventum potius tabo ad primas vias §. 8. vaganti, & ibi ichorosas suppurationes, desquamationesque chronicas excitanti adfingerem. Carnei victus hoc intuitu vituperia nec in ullo auctore lego, cujus incommoda, respectu aliorum putrium producendorum malorum, adeo nitide pinxit ill. HALLER in *Elem. Physiol. T. VI. p. 210.* nec pisculenti victus generalia damna, quæ ex HALLERO *l. c. p. 205.* haurio, nisi a DUPUY *T. XVIII. p. 497.* Anginæ putri cerno applicata. Famem, inediam infimi præsertim plebis infantum forsan hic aliquid contribuisse non sine ratione autumo. Sane saliva per jejunia cum muco acris fit monente TCHIRNHAUSEN *med. corp. p. 23. Breslauer Sammlungen 1733.* ut totum os doleat, ac peculiari factore inquinetur anima. Saliva, mucusve similiter ex usu hydrargyri facillime putrescunt, & signa naturæ alcalinæ dant, vide BARON ad LEMERY *Chem. p. 190.* Nitide MARTEAU *T. IV. p. 229.* vermium intestinalium, in hac epidemia a cunctis observatorum, putrilagini inter potentias nocentes locum tribuenti respondet pro negativa RAULLIN *ib. p. 235. sq. les vers sont un effet de la corruption generale, &c.* Minime tamen negarem copiosa hæcce insecta in primis viis enecata novum fomitem pristino primario addere posse, quo huc vergat præcisè delecterii mali progressus. Agmen inter nocentes potentias claudat metus contagii tempore susceptus notante CHOMEL *l. c. p. 10.* magnetis instar, per utriusque corticis corporis inhalantes poros ac canales epidemicum atrahens virus.

§. 13.

Jam GALENUS *epid. Lib. III. putrescentia singula peculiarem quandam differentie speciem sortiuntur, a communi putredinis causa effatur.* Hæc veritas, si ullibi, sane febris malignæ, contagiosæ, pestilentialis HUXHAMI *Tom. VII. p. 326. & MARTEAU T. XI. p. 153.* causa proxima pulcherrime corroboratur. Est vero illa repentina, post aliquot prægressa, sub invasione, symptomata, epidemica tonsillarum inflammatio, vel glandularum adjacentium mucosi generis, quam plus minus cita presso pede excipit, certo expectanda, necrosis ac destructio partis, adeo velociter itidem prosperans, ut nobiliora attingens loca inevitabili agrum tradat neci, ni, artis ope, rapide correcta humorum massa, destructum a vivis protrudetur organis. Contagium non nisi a posteriori notum, & alios putres morbos

B 3 accen-

accendere capax juxta MARTEAU *Tom. IV. l. c.* quod minus hic per poros inhalantes corticis corporis, quam per vias aëreas, cibariasve evidenter fugi, primæque culinæ biliosæ putrilagini minus adæquate à DUPUY *Tom. XVIII. p. 504.* primario tribui videtur, characterem omnium putridorum miasmatum fideliter tuetur: scilicet in loco cum aëre quam maximum commercium alente, tenerrimo rodendo phlogosin quidem, ast febre, inflammatoria multo mitiori, remittenti. intermittenti, imo vix observabili stipatam, excitat, durante qua sanguis missus raro illam decantatam crustam fingit, quæque, celerrime ingruente universali humorum solutione, in cœnosam, amurcosam aquulam siltitur, vel ad visum minuitur, prouti energia contagii, & ægri dispositio constituta est, dum interim vix inflammata pars in Aphtham gangrænosam ruit, vel desquammatam, vel altius proserpentem, parte alias debili adhuc debiliori per tabum facta. Sed, si quæritur, cur, cum tot putridarum symptomatibus infantibus præcise hic deficientibus, his nec Debilitas, nec Apositia, præcipui malignarum febrium characteres, ut plurimum sint solennes, responderem: hæc ætas principio mucoso crassamenti GAUBII *Inst. Path. §. 278.* ob diætam & laxiorem compagem, turgidor, ad catarrhos pronior, præ adultis alias succulentior, putredinis in gelatinoso & adiposo sanguinis principio nidulantis tardius experitur sequelas, tenellorum hinc nutritio lentius pessundatur & cibi desiderium in voracibus per se. Ipse gangrænæ album colorem servantis genius, ob tardiorem humorum impetum & mucosos humores primario affectos, hanc multo mitiorem esse, quam putrefacti gelatinosi vel pinguedinosi succi nigram Escharam, ex asse probat. Veritatem demonstrat succedens malo mors, qua suffocantur potius purulentis pulmonibus, quam necantur gangræna faucium topica, quale quid in Angina vera sphacelo excepta atro tamen evidentius accidit. Sane mitissimam omnium crassamenti partium gangrænam esse suspicor, quæ mucoso innidulatur principio, (cum fibræ sanguinis altius in hære posse vix credibile) ex eo hariolor, quod ill. HALLER *l. c. Tom. VI. p. 51. sq.* mucu vim tribuat salivæ & liquoris exhalantis oris putrefactionem morantem, in quibus jam ex natura putredinosi quid credas subesse. Mirum interim contagium mucu imprægnatum adeo veloces edere effectus, ut teste HUXHAM *l. c. Tom. VII. p. 246.* & MARTEAU *Tom. XI. p. 145.* si in gente ingruit, omnes infantes inficiantur, ni separentur ilico, & adultis circa ægros versantibus mox, halitu communicato, insensum, cum vicissim venereum, mucu quoque eminenter agglutinatum, tardiori ambulet passu, nec nisi tractu temporis suas ludat tragœdias.

Symptomata putridæ febris, qualibet constitutione variabilis, pingere, cujus contagii vera natura nondum confecta, ardua res est. Sequentia tamen in hæcenus observatis eminent epidemiis. Malum alios rapide, alios non nisi gradatimprehendit, quo ultimo casu differentes periodos, haud eadem percurrit velocitate, quinto, tertio jam die necans, imo spatium triginta sex horarum. Quidam adulti non mox decumbunt teste HUXHAM T. VII. p. 244. imo ne omnes correpti infantes CHOMEL aucto. Utplurimum mane invadit juxta BROKES l. c. cum horrore TISSOT l. c. vel forti rigore HUXHAM T. VII. p. 243. mitiori tamen, quam in boni sanguinis inflammationibus, imo interdum frigore, ut intermittentium BROKES l. c. Quandoque per aliquot horas horror & calor pugnant notante TISSOT l. c. & HUXHAM T. VII. p. 243. Succedit his mox calor urens, ficcus, mordax TISSOT l. c. malo ad gangrænosam tardius vergente destructionem. Cum pulsus frequens, durus, magnus inflammationum simplicium, frequens & mollis cacochymicarum putrium character sit, haud mirum, non nisi stadio inflammatorio protracto, pulsus durum, aut parvum notasse MARTEAU T. IV. p. 224. celeri vero putredine utplurimum mollem, plenum (plethora rara per tabum prognata) eundem *ib.* vulgari Angina minus durum, fortem, celere vero adeo interdum, ut centies vigesies uno minuto micarit arteria TISSOT l. c. in adultis pessime affectis celere, parvum, tremulum HUXHAM T. VII. p. 244. Notavit eximius vir mox vehementem febrem in limine, vesperimriter exacerbata *ib.* p. 245. in aliis febrem obscuram tractu temporis demum exacerbata MARTEAU T. XI. p. 146. verbo anomalam valde remittentem TISSOT l. c. sudore matutino solutam, interdum vehementi BRONGET apud BROKES l. c. p. 418. ab ultimo tabi opinor gradu; brevi febrem, quæ nunquam morbi gradui proportionata affligit, debilior semper, quo majus periculum, ut præcipue infantes aliquot ante nebiliofa primæ & secundæ culinæ colluvie auctiorem factam pingens, febrem continuam vix aliquot horas remittentem, in compluribus vero quotidianam, tertianam, quartanam observavit l. c. p. 503. affusa putri mucosæ putredini bile. Nec tamen, ni mucii tabus jam gelatinam nutritiam infecerit, & putrilago altius nervos fuerit lucrata, hic mira illa virium prostratio (pathognomonicon malignarum signum) totum semper comitatur, malo mitiori, paroxysmum ac periodum, sed solum debilitas a paroxysmo matutina enormis notante TISSOT l. c. Veloci vero labe ægri in limine mox viribus fracti, ponderosi, impotentes sibi sunt visi teste HUXHAM T. VII. p. 244. MARTEAU T. XI. p. 147. & CHOMEL l. c. p. 8. inepta scilicet

ſcilicet ex diffluente mox in tabum cruore ſtatim facta cerebri ſecretione, docente quoque id Cephalalgia rodente hic frequenti, putribus corticis cerebri fuccis evidenter annumeranda, cum ſinuum frontalium dolor DUPUY *l. c. p. 503.* a commercio horum cum felle conſpurcata prima culina mihi derivandus videatur. A prava encephali ſecretione & Vertiginem lypothymicam, omnibus obſervatam, deduco. Inquietudo, Delirium monodes, non converſans, noctu exaſperatum HUXHAM *T. VII. p. 245.* ſq. a turgidis præcipue hoc tempore, vel inflammatis acri cruore corticis cerebri tubulis nonne venit? ut, morbo ad ſummum culmen vecto, a collo vehementer tumente, preſſis jugularibus Coma vigil, Carus? Dolores ſpinæ, nucha obſtipa ab HUXHAMO allata titillationis virus huc ad medullam eminenter lati ſunt protecto ſeque læ. Dixi §. 8. malum loquelæ, vel reſpirationis organa haud raro præ aliis affectare, qui mirum itaque in gutture raucedinem notaſſe MARTEAU *T. IV. p. 224.* vocem prohibitam, ſingularis ſoni eundem *ib. HUXHAM Tom. VII. p. 247.* in pulmonibus Anxietatem, Aſthma ſpaſticum HUXHAM *p. 246.* MARTEAU *p. 224.* cum ſuſpiriis eundem *Tom. XI. p. 147.* veram Peripneumoniam HUXHAM *p. 248.* Singultum ASTRUC *l. c. p. 121.* Inde Catarrhus MARTEAU *Tom. XI. p. 148.* & ab exfoliatione membranæ laryngis mucoſæ, velique palatini violenta Tuſſis TISSOTI *l. c.* ASTRUC *l. c. p. 110.* MALOUIN *l. c.* & STARR *l. c.* qui ultimus totum palatum mobile & membranam dictam expectorata pingit, uti pridem in tuſſiculolo alio morbo TULPIUS *Obſ. Med. Lib. IV. Cap. IX.* Odor cadaveroſus denique ægotantium ab HUXHAM *l. c.* & CHOMEL *p. 7. 10.* allegatus ex ulceribus narium pariter ac faucium halat.

§. 15.

Haſtenus vitalia ſymptomata. Cum his organa ſenſuum affectat ſimul ſentina: oculi torvi, rubri, lacrumantes cernuntur HUXHAM *T. VII. p. 244.* & MARTEAU *T. IV. p. 224.* inflati, ut in Morbillis TISSOT *l. c.* ob tumorem, ruborem eryſipelatoden faciei, colli, pectoris, manuum inflammatorium, gangrænoſum jugulares & vertebrales venas comprimentem; quale quid, aliorum facie pallida, lurida, macilenta minus fuit notatum ab HUXHAM *T. VII. p. 245.* & MARTEAU *T. IV. p. 224. T. XI. p. 147.* nulla fere prægreſſa phlogoſi repente exefis gangræna mucoſis glandulis, Otalgia CHOMEL *p. 15.* effectus tubæ Eufthachianæ gangræna ſideratæ mihi videtur. Guſtus organon quod attinet, lingua, pro vario ſtadio & luis gradu, variabilis. Sub phlogoſi arida viſa eſt a TISSOT *l. c.* tumidula a MARTEAU *T. IV. p. 224.* ad radicem maxime. Sub veloci conſumtionem humida, non conſpurcata aliquibus, pelle alba tecta viſa eſt
HUXHAM

HUXHAM *T. VII. p. 246.* a serpente tonsillarum Eschara puto derivanda. In conclamatis enormiter quoque tumida cernitur, amygdalis, gurgulione tumorem rubro violaceum prodentibus, Eschara alba, versus nares, pharyngem, vel laryngem fusa, velociter dein tectis, quæ in lardo nigrescenti similem, tertia fatiscit mutatione, materiem juxta MARTEAU *Tom. IV. p. 223. sq.* pessimi sphaceli mucosi phænomenon. Gustus organa inficiens saburra flava DUPUY *l. c.* bilioso morbo complicato tribuenda videtur. Sub secundo stadio simul communicata tument phlogosi parotides, submaxillares, dolentissimæ factæ teste TISSOT *l. c.* MARTEAU *T. IV. p. 223.* & STARR *l. c. p. 471.* fuso dein sub tertio stadio cruore, in veram erumpentes salivationem notatam a MARTEAU *T. XI. p. 148.* symptoma alias putridis exanthematicis morbis sollempne. Infantibus præcipue Olfactus theca affligitur. Siccæ nares, mox ex rubro cœrulescentes, elapsis aliquot diebus tenui, vel spissa rodente, alba, putri materie foetæ, ichorem ipsas, ac labia, genas, imo nutricum cutim excoriantem pluunt autopta MARTEAU *T. IV. p. 224.* graveolentem, crebras sternutationes cientem HUXHAM *T. VII. p. 247.* adultis rarum, sub Coryzæ schemate, symptoma, ut minus vulgo mucosis, vid. MARTEAU *T. XI. p. 148.* Ab initio sæpe narium, orisve hæmorrhagia, & apud virgines improvisa menstrua, quibusdam prima erumpunt vice, interdum mire debilitantia cum mali augmento. Hæcæ narium stillicidia, &c. neque viribus vitæ, nec polyaimiæ, sed per diabrosin ut plurimum, raro anastomosin, aufugiendi debentur aculeatæ, rarefactæ, solutæve tabo sanguinis variis in narium, oris, uterive cryptis purpuræ. Priora interdum repente necant, sed nunquam primis mox diebus, a læsione opinor arteriæ crosæ, aut Eschara decidua, aut fuso in tenuem aquulam summe penetrabili cruore. Ita in omnibus fere putridis. Tremor membrorum, quem MARTEAU *Tom. XI. p. 147.* adducit, minor convulsionis gradus, tabi ad nervos spinales lati, vellicantis, ast vires vitæ dejectas nimis pro fingendis veris convulsionibus invenientis, videtur mihi effectus. Proclivitas denique ad somnum *ejusd. Tom. IV. p. 224.* durante nocturna exacerbatione interruptum, ibi pressorum leniter cerebri medullæ, collive vasorum, hic circuli ad caput intensioris facti merito reputatur sequela.

§. 16.

Curiosum est inter naturalia denique phænomena, cum labijs, bucca inflammatis, ex rubro cœruleis, intus vesiculis parvis plenis, tenui ichore genas excoriante scatentibus, uti refert TISSOT *l. c.* Sitim, secundum omnes, mitiorem hic in limine observari, quam in reliquis putridis: a minore siccitate puto partium, & affecta non primario Sitis sede, licet

quarto,

quarto, vel quinto die sputa mucosa, foetida, purulenta, sanguinolenta, livida accedant, gangraenae mucosae proles. Haud in omnibus constitutionibus aequè affligitur deglutitio. In aliis dolor faucium urget juxta TISSOT & HUXHAM, ac summa deglutiendi difficultas DUPUY *l. c.* imò interdum impossibilitas, praesertim & uvula cum reliquo palati velo post tonsillas prehensa, tumidula, prolongata, totaque vicinia ex rubro livida instar luxuriantis carnis in ulcere gangraenoso, succedente mox Eschara alba, unde simul potus per nares regurgitatio, vox rauca, nasuta. Urget cum his, majori mali gradu, tumor colli oedematofus, ad pectus descendens, aegrum fere suffocans, deglutitionem ab extus morans, cacochymicae inflammationis individuus alias comes. Mirum vicissim, praecipue in infantibus, credo ob pituitae abundantiam, bonam semper notasse deglutitionem CHOMEL *p.* 14. minus molestam, quam in Angina vera TISSOT *l. c.* & HUXHAM *Tom. VII. p.* 248. Sed & his tonsillae, gurgulio, palatus parum tumentes, ac coccinea inflammatione turgidae autopta TISSOT, maculis albis variae figurae circulo rubro variegatae fuere, quas crustae ichorosae, interdum plane nulla, bona re, exceptit suppuratio notante MARTEAU *T. XI. p.* 147. His minor dolor, potius sensus caloris, crudicatis, plenitudinis in collo, referente TISSOT *l. c.* HUXHAM *Tom. VII. p.* 245. ac MARTEAU *Tom. IV. p.* 224. Unde ratiocinor, cum genius mali non nisi mucosos praecise inficiat folliculos, his minus affectis, pharyngeorum gelatinosis & adiposis immunibus musculorum fucis, non potest non minus pessundari ingestorum descensus. Venter & stomachus ut plurimum mollis est, hinc Vomitus accedens, pro natura & stadio mali, variam fortitur originem. MARTEAU *Tom. XI. p.* 146. in limine mali improvisum absque Cardialgia notat, ab irritatione faucium per tabo tactam amygdalam, gurgulionemve forsan proveniente. Ille HUXAMI *Tom. VII. p.* 244. conatus vomendi, & Cardialgia, sub invasione, primae culinæ putredini videtur adnumerandus, Vermibus corruptis, qui saepe simul ejiciuntur, ad summum fastigium laetæ. DUPUY *Tom. XVIII. p.* 503. Anginam nostram biliosae colluviei maritatum describit, Vomitus fonti, unde juscula detrectant, appetuntque non nisi acidula aegri. Morbus cum Diarrhoea infantesprehendit, in adultis contra, teste HUXHAM *Tom. VII. p.* 244. Hæc si ab initio cessat, raro alvus copiosa. Multa interim materia biliosa sine torminibus everritur bono cum augurio; dum pessima est, quæ apud tenellos excoriationes intestinorum, dolores colicos a deglutitione ichoris e naribus stillantis, vel proserpente ad primas vias malo, comitatur saniosa Dysenteria, annuente *ill.* BRITANNO *l. c.* Vermium intestinalium a DUPUY *l. c. p.* 503. *sq.* recensita hic caterva ad essentiam mali minus pertinere mihi videtur, potius tabum tabo addens, quam gutturis malum, ut fons, provocans. Et corporis cortex hic

hic a reliquis putridis febribus desleat. Cutis calida, sicca, rigida, ad lenem sudorem non nisi proclivis pingitur ab HUXHAMO *T. VII. p. 246.* Infantes ac adulti Exanthemata Morbillis similia, aut pallida, minus levata, a primo ad sextum diem, a facie, pectore ulterius procedentia, secundo aut tertio ab efflorescentia die desquamata, malo mitiori, & quidem non semper experti fuere, evanida ab eruptione Nausea, Vomitu, Diarrhoea. Quibusdam impetus ferocior vera miliaria alba, vel rubra protrusit, quarto, sextove die judicata simili cum effectu observante TISSOT *l. c.* Vulgo Anginam pessimam Exanthemata (diabrosi nata) praecessere, in quibusdam comitata fuerunt interdum erysipelacea, scarlatina, pustulosa, frequentissime cramosini coloris ac proprii characteris. In aliis nullae papulae, solus pruritus, desquammatio vexavit teste HUXHAM *T. VII. p. 249.* & MARTEAU *T. XI. p. 149.* Summum luis culmen produunt Vesiculae rodentes pudendorum, natum, Petechiae, cutis Escharae gangraenosae Scabiem mentientes humidissimam, qualia adducit STARR *l. c.* Interim, mitiori epidemia, plerosque adultorum sine Efflorescentiis, spontaneis, vel arte productis sudoribus judicatos, ab initio nocivis, debilitantibus, quosdam lyli curatos, Asthmate & inquietudine antea mire vexatos, pulsuve celeri debili expertus est TISSOT *l. c.*

S. 17.

Clinicum in febre putri, contagiosa, quae organa vitalibus adeo propingua, velocissime serpente destruit gangraenosa labe, & in mitiori constitutione fausta quavis ulli praefagire velle absonum foret. Terrent praepremis epidemiae plures simul invadentes. Ita quintam incolarum partemprehendit lues DUPUY *T. XVIII. p. 501.* Ita in aliquibus, circa Lausanam, pagis, turba tumore nostro colli enormi periit, in ipsa urbe virgo non nisi sudoriferis & vino rubro (sub secundo opinor stadio) tractata, quarto die post largas narium Haemorrhagias suffocata; puella decem mensium, cui Exanthemata suppressa pectus petebant; juvenis octodecim annorum, in limine exacerbatas, mox levatus, sudoribus neglectis, ad pulmones rejectis, siccissima cum epidermide trucidatus recensente TISSOT *l. c.* Ferocissimam omnium epidemiam STARR *l. c. p. 467. sq.* delineat, veram constitutionem nuncupandam pestilentialem infantum Anglicam. Praeterea genius inflammationis localis, nunquam ad resolutionem, fere semper ad suppurationem gangraenoso ichorosam, sinus fodientem MARTEAU *Tom. XI. p. 148. 152.* raro ad Scirrhum RAULLIN *l. c.* tendens pessima spondet. Similis augurii sunt evacuationes debilitantes adeo frequentes hic, conf. BROKES *l. c. p. 400.* rariores multo, imo nullae perfectae

fectæ crifes , uti RAULLIN contigit observare *l. c.* narium hæmorrhagia
 fusum tabo cruorem sistens ; Diarrhœa ichorosa primas vias excorians ;
 Vomitus inflammati ichore ventriculi ; Vermium cohortes cacochyliam
 augentes RAULLIN, DUPUY, *à la suite de* aufugientes MARTEAU *Tom.*
IV. p. 225. Tom. XI. p. 151. necis gangrænosæ in prima culina fidi nun-
 tii ; Exanthemata denique symptomata , aliis pessimis malignis solemnna
 RAULLIN *Tom. IV.* HUXHAM *Tom. VII.* MARTEAU *Tom. XI. p. 151.*
 & maxime STARR *l. c.* Valde reformidatur febris , cum pulsu parvo,
 molli, depresso, formicante, mitior RAULLIN *Tom. IV. p. 237.* imo nul-
 la facta MARTEAU *T. IV. p. 226.* Symptomata recensita apud infantes
 plus minus prompte sese manifestant , prout causa putrida validior tenerius
 corripit corpusculum. In moribundis incrementum & status confundun-
 tur, aut in hoc ultimo semper pereunt. Febris ultra quadragesimum quin-
 tum diem protensa adhuc jugulans visa est CHOMEL *p. 40.* In ancipiti
 valde bivio locati mihi videntur præprimis illi, quibus nares, fauces, pul-
 mones, primæ viæ, &c. a quacunq; prægressa causa debiliores solito,
 fomitem, magnetis instar, attrahunt. Inde nimius affluxus ad colli gland-
 ulas citissime suffocans visus BROKES *l. c. p. 401.* & earum expansio nim-
 is cita funesta visa RAULLIN *l. c.* tristes quoque ad cerebrum & bron-
 chia metastases HUXHAM *Tom. VII. p. 251.* Agonis prodromi tunc sunt
 narium stillæ, odor cadaverosus, faucium sibilus, pulsus parvus, fre-
 quens, concentratus, irregularis, vid. MARTEAU *Tom. IV. p. 227.* Coma,
 Peripneumonia, pulmonum Vomica rupta HUXHAM *Tom. VII. p. 251.*
 gangrænosa Dysenteria pronuntiante jam COO : *ab hæmorrhagia nigrorum*
dejectio malum. Taceo denique sinistram, quam morborum deuteropathi-
 corum farrago §. 9. ac recidivæ, quibus protopathicum malum juxta BRO-
 KES *p. 412.* valde expositum est, stabiliunt, prognosin. Interim tamen
 funestum prælagium juniores maxime spectat, senibus parcente epidemia,
 nec nisi notabilis faucium gangrænescens, sinusque fodiens pars metu
 percellit. Uvulam totam, post Anginam veram, gangræna consumptam
 non lethalem notat pariter *ill. VAN SWIETEN Comm. Tom. II. p. 698.* In-
 fantes spei propiores septimo die judicandi sub crustis diminutis, deciduis,
 albicantibus nullas novas, aut saltem superficiales, minus largas, spissas,
 pulchre rubente substrata carne, nanciscuntur. Odor cadaverosus, de-
 glutienti difficultas sensim cum febre decrefcunt, qualibet licet vespera
 adhuc recrudescente. Si ulcus membranam pituitariam erofit, suppurascit,
 ac emunctoria muco, sanguine, & coctiori turgent pure. Egri tunc ci-
 bum capiunt. Uvula diu adhuc flaccida manet. Debilitas tardissime cessat.
 Dulci quoque demulcent spe Exanthemata cum euphoria, sudore, & des-
 quammatione terminata HUXHAM *T. VII. p. 250.* dulcissima omnium
 relatæ §. 9. crifes.

Non potest non pessimus morbus, pro variis constitutionibus, ætate adeo varians, quoad medelam, miris esse obnoxius tricus. Clinicis interim per fida observata & hic adeo splendida affluit hæcenus lux, ut morbum ex asse putrem, juxta genium harum febrium, in triplici intueatur periodi stadio: invasionis nimirum, inflammationis, & resolutionis, in unoquoque indicationum therapeuticarum, vitalis, causalis, & denique curatoriae memores, & id quidem pro vario luis vehementiæ gradu, quo citius, aut tardius correpti vix in tabum diffluit massa sanguinea ægrøtantis. Sic pulcherrime comparantur TISSOT & CHOMEL leviores lues cum dirissimis HUXHAM & STARR pestibus, inter quas medium tenere S. 3. citatæ recentium Gallorum epidemiæ, præcipue, si simul fomes, qua via primordia coeperit, altius investigetur. Ita CHOMEL l. c. p. 72. *sq.* curam infantum ad amissum delineasse mihi videtur, dum tres præcipuas format indicationes, nimirum progressum putredinis prohibere; formatam destruere Escharam; & viribus vitæ prospicere. Ast, cum progressum tamen refrænare venæ sectione & emetico doceat, valde miror eum tria stadia minus adæquate distinxisse, quæ hunc morbum sub triplici schemate sistunt, quorum cuilibet utrumque hoc remedium non æqualiter aridet. Sic Ipecacuanham, Tartarum stibiatum, præprimis Oxymel squilliticum, suadente DE SAUVAGES l. c. Tom. II. P. I. p. 490. circa invasionem malo versus verso; cruditatibus vero obsessis aut serum lactis acidulum purgans tamarindinato-tartarifatum cum Manna, vel clysmata laxans cum ASTRUC l. c. p. 106. malo ad primas vias descendente, porrigerem; inflammationis stadio venam tunderem & quidem non nisi ultima necessitate, debitisque cum cautelis; resolutionis vero sub indicibus penitus ab utroque abstinerem, utpote cui stadio cardiaca optime quadrant simul tabum quoque acutissima terreat putredine, quem omisisse doleo. Cum morbus nis, acidulis herbis licet maritatis, serum lactis cum succo citri merito præponerem, nec denegatis gratioribus acidorum fructuum mucaginibus, victum animale penitus proscribens. Penetrantissima siquidem hic curanda venit, ad ipsum principium mucosum crassamenti sanguinis GAUBII *Inst. Path.* § 278. pertingens, putredo, quod, ex victu potissimum vegetabili residuum, longe tardius, quam gelatinosæ adiposæve humorum partes, putredinosam labem suscipere ex sua natura debet. Recte CHOMEL, formatam Aphtham refrænaturus, cum COO, GALENO, & ARETÆO, cucurbitas suadet, & vesicantia ac rubefacientia ab Italis dudum ac Hispanis §. 3. pone aures posita, videatur TAMAYO de morbo Garozillo *Cap. III.* ALAYMUS l. c. *Cap. XIV.* & eos sequens *ill. DE SAUVAGES l. c.*

Tom. II. P. I. p. 491. imo cauteria ad brachia juxta ALAYMUM *l. c.* & fetacea nuchæ. SEVERINUS *l. c.* fortia hic suadet sudorifera, quæ & recens industria in spiritu Mindereri, Oxymelle simpl. vel præparatis ex Contrayerva, Croco, Myrrha, vel Sale Absynth. C. C. Citri succo saturatis DE SAUVAGES *l. c.* ad summum evexit culmen, remediis Bezoardico min. & animali CHOMEL *p. 83.* multis paralangis præferendis. WEDELIUS *l. c.* Serpentariam Virg. Camphoramve inter farraginem remediorum optima habet, etiam a velicantibus & sinapisinis haud alienus. Nec ASTRUC *l. c.* Lohoch album Cod. Paris. cum Tinctura Myrrhæ & Spiritu vini Camph. est repudiandum bechicum, urgente Tussi, Syrupo Diacodii nuptum. Acu quoque rem mihi tetigisse videtur CHOMEL dum Camphora viribus vitæ prospicere jubet *p. 86. sq.* ut cum Aceto Camph. DE SAUVAGES *l. c.* Utinam vero hic ill. hunc machaonem, HUXHAMUM, &c. secutus foret Corticem Peruanum simul & tenellis propinans, (quibus ingrattam medelam horrentibus clysmatibus chinatis consulere docuit ALLEN *Synops. Med. Pract. p. 14.*) aut sudoribus foetidis succo Citri, acidis miner. vino additis prospiciens. Topica quod spectat, merito *p. 90.* gargarismata ex spiritu Camphor. aqua destill. fracto illis mineralibus acidis armatis præfert, ut & gratas ex succis Mori, Ribium, Aurantium, Citri miscelas. Nec tamen cum CHOMEL militarem oleum Amygd. Camphoratum propinante, cui mel Camphoratum totus quantus præferrem, relaxationem nimiam reformidans, ut in Camphora ovo soluta putrilaginem *p. 92.* Laudo interim cataplasmata Sinapi aculeata, collo apponenda *ib.* Crudeli SEVERINO *l. c. p. 543.* scarificationes, imo cauteria actualia ad locum affectum proponenti graphice respondit *ill.* VAN SWIETEN *l. c. Tom. I. p. 697.* de Gangræna. *Tom. II. p. 187.* & dudum AETIUS *l. c. Lib. II. Serm. IV. Cap. 46.* Cæteroquin Corticem intus datum optime Escharam per vires vitæ auctas separaturum omnis clamitabit hic clinicorum sapientium corona; exfessionem affectarum partium cum *ill.* MORANDO repudiabit *Mem. de l'Acad. de Sciences 1746. p. 157.* A morbo lac asinæ per septimanas propinare, ut profusus eluatur sanguini communicatus durante morbo mucosus ichor, nec Hæsticam deuteropathicam relinquat, *ill.* ASTRUC *l. c. p. 112.* & BROKES *l. c. p. 406.* sagacitatis denuo indicium est.

§. 19.

Nec inter eos, qui luem qualicumque ætati insensam curandi dogmata relinquere, cum FOTHERGILL princeps, hoc fusior HUXHAM *Tom. VII. p. 321.* stadia exacte definit, in eo cum omnibus laudatis §. 3. conspirans, sed, formata mox triplici indicatione §. 18. progressum tabi prohibiturus, ad usum enematum, sub invasione, e Lacte, Saccharo, & Sale comm.

comm. conflatorum, ventre præcluso, convolat; aut Rheo, peiori cacochylia, purgat, semper tamen a fortioribus evacuantibus, compagem elementarem infirmantibus, abstinens; Vomitus & Diarhœam urgentes Decocti Fracast. Rhei tosti, Decoctive albi Pharm. Lond. levi dosi compescit, ut BROKES *l. c.* Vino Croceo *p.* 402. Nauseam & Vomitus in limine emetico ex Ipecac. Oxym. squill. instar TISSOTI *l. c.* BROKES *l. c.* *p.* 401. præcipue in adultis fovet cum euphoria, ita semper cardiaca evacuantibus & antiseptica nubens. Methodus hæc viribus parcens utique præferenda mihi videtur illi WALL, qui Vitriolo albo in infuso C. B. vomitum ciet, conf. BROKES *l. c.* *p.* 410. ei MARTEAU *Tom. XI. p.* 156. qui in limine Tartaro stibiato stomachum exhaurit; illique DEBERGE *Tom. XII. p.* 161. qui venæ sectionibus qualibet tertia hora institutis & apud infantes, potionibus nitrosis, antiphlogisticis meris in limine datis Tartarum subjungit emeticum, morbum, ut inflammatorum boni cruoris maxime curans, stadio phlogoseos pertinaciori & longiori in lue sua, quam illa Anglorum, ubi resolutio pressio fere invasionem excipit pede, inflammatione vix notatu digna interpolata. Nec DUPUY *Tom. XVIII. p.* 500. a partibus sto, qui in biliosa continua putri cum Angina nostra combinata Tartaro stibiato vehementer mox utitur, subjuncto licet & Sale Epsom. aliisque minorativis. Entia profecto præter necessitatem multiplicat VANDERMONDE *Journ. de Med. Tom. XII. p.* 166. dum ambas epidemias dissecit, Britannicam febrem gangrænosam, Gallicam febrem inflammatoriam in Gangrænam degenerantem salutans, cum, excepta stadiorum diversa prolongatione, nil essentialiter discrepantis præ se ferant. Nec DUPUY *l. c.* luem pro peculiari specie morbi venditarem, quoniam fomes ex biliosa putrilagine primario descendebat, cum in vulgari nostra aëris intemperies eminenter veniat accusanda, utriusque siquidem radicitus eadem respondet therapia. Progressus tibi revellitur a parte affecta sapienter vesicantibus ad venas jugulares per MARTEAU *Tom. XI. p.* 156. quorum suppurationem digestivis, Tinctura Myrrhæ, Aloës, & Styraçe liquida animatis, jamjam in hoc stadio promovet. Cæterum minime hic omittendum reor illo præcise tempore, quo Angina gangrænosa plures simul invadere cœpit, & Dysenteriam malignam epidemicam observasse BOUCHER *Tom. XVII. p.* 328. *Idem* quoque *ib. p.* 327. *sq. p.* 396. *sq. p.* 504. *sq.* Gangrænae epidemicæ siccæ extremitatum, metastaseos febris continuæ putridæ utplurimum, memor est, quæ iisdem sub stadiis, ac morbus noster, eademve cura fuit insignis, & in qua nulla amputatio locum habuit, nisi linea sponte circularis orta sanum ab ægro distinxerit. Simile malum in *Mem. de l'Acad. de Sciences 1710. Hist. p.* 61. jam allatum cerno. Cum lue mea Anginas veras, Exanthemata maligna, Pleuritides epidemicas, intermittentes quoque, vel continuas putridas verminosas strages simul edidisse dolet RAULLIN *l. c.*

Emuncta fat sub stadio §. 19. prima culina, & sub stadio inflammationis, progressum putredinis porro prohibiturus HUXHAM (probe memor phlogoses in reliquis malignis morbis ita tractandas) ad sudorifera adæquata, cardiacis maritata, secundæ culinæ inflammans virus per diaphoresin profus expellentia sese accingit. Ex hoc sine miscelam ex Sale Absynth. Sale volat. C. C. cum succo Limonum, & parum Rad. Contrayervæ, Myrrhæ, Crocive, vel Julepum Camphoratum, vel Acetum Camphoratum cum Syrupu Rubi Idei, Ribium, addito, febre forti, parco Nitro, Camphorave commendat. Sub hoc stadio MARTEAU *Tom. IV. p. 225.* Nitrum, Camphoramve quoque proponit. Et Nitrum, sed sub continua bilioso anginosa, purum cum fructu dedit DUPUY *l. c. p. 163. 165.* methodum mere antiphlogisticam multa nex & in limine strages excepit. Egregius TISSOT *l. c.* absque sudoribus & efflorescentiis a dolore levatis, superflite tamen inquieto Athmate, sudoriferis malum levat ex flor. Tiliæ, Sambuci non nisi dato theiformi infuso. Subdolæ huic inflammationi vero resolvendæ apprime quadrat decantatus ille Mindereri Spiritus, in cuius tamen præparatione acetum prædominare omnino oportet. Sic contactus optime omnium urenti febrium putrium opponitur fervori; vid. WALL apud BROKES *l. c. p. 412.* Non possum non hic tangere HUXHAM *Tom. VII. p. 327.* circa crebram exhibitionem alcalium volatilium purorum legitimum timorem, qui cana praxi edoctus monet in morbo, ubi cruor tandem in acerrimum, putrem solvitur tabum, omnia pharmaca, quæ, massam humorum solvendo, acrem simul reddunt, merito exulare debere, licet sanguinem missum a putrore præservent, ne febres ardentis, ac hæmorrhagiæ per diabrosin superveniant, ac fibrarum, vasorumque succumbat vis vitæ. Bene conscius HUXHAM sibi in hoc stadio cum inflammatione putris sanguinis rem esse, quæ vires frangentes venæ sectiones nequaquam, ut blandi sanguinis permittit phlogosis, afferit aliquos ægros quidem fuisse, qui, vena mox tusa, non male sese habuerunt, imo, qui antiphlogistica egebant methodo, aut simul subjungit, si in ulla putri febre, sane in tali mucosa loca infestante in genere paulo calidiora reliquis palmam præripere *p. 327.* Ita quoque BOUCHER *l. c. Tom. VIII. p. 557.* Non possum idcirco in sententias plurium Gallorum descendere, qui repetitis fat fortibus venæ sectionibus hic vires enervant, cum sola inflammatione, putrilaginis non nisi sequela, dimicantis, fonti vero mali, tabo ipsi viam sternunt ad sui propagationem. Eminent inter eos MARTEAU *l. c. T. IV. p. 225.* DEBERGE *T. XII. p. 163.* BRONGET *l. c. p. 418.* Verum enimvero FOTHERGILL apud BROKES *l. c. p. 399.* repetitas venæ sectiones nocivas semper expertus est, imo sphaacelum accelerantes, mitissimè

simo morbo in pessimum verso, eadem circa mera temperantia & conti-
 nuata mitissima laxantia notans; WALL *ib.* p. 408. omnes debilitantes
 evacuationes, venæ sectiones, purgantia, nitrosa mera expungit, a laxan-
 tibus præcise abhorrens, si jam in secundis viis, uti hic, morbi fomes;
 Helvetorum decus TISSOT *l. c.* venæsectiones & antiphlogistica mera ma-
 lum protrahere docet, ast, inflammatione vehementer urgente, hanc non
 repudiat medelam. Adæquatius RAULLIN *l. c.* p. 237. pulsu pleno, cele-
 ri, tenso, cum calore violento, sanguine denso, inflammatorio venæ se-
 ctiones reiteratas (ut climati blandiatur, præ Britannico, ad phlogoses
 magis disponenti) adornat, atmosphæra vero calido humida, pulsu par-
 vo, molli, fornicante, depresso a tundenda abstinens vena, præcipue
 si tenuis, cœrulescens pellis gelatinæ molli viridescenti inhæret, cruore
 livido, raro, molli, sero turbulento, flavo, rubro, vel viridi, vel tota
 massa florida, diluta, divisa, mora vix serum expuente, resolutionis factæ
 pathognomonico signo, quod statim a prima venæ sectione ut plurimum
 observatur, pulsu tum ilico parvo facto, viribusque prosterni ordientibus.
 Sententiam hanc a RAULLIN *l. c.* taxatus adoptat MARTEAU *Tom. XI. p. 154.*
 Sub Diarrhoea & Exanthematum eruptione repetitam respuens venæ sectio-
 nem, indicantibus dictis præsentibus, illam adornat expertus DUPUY *Tom.*
XVIII. p. 501. Alia res est cum febre rubra exanthematica, idiopathica
 BOUCHER *Tom. VIII. p. 557.* cui valida faucium nubitur absque tumore
 evidenti inflammatio prodromique gangrænæ, & cui profecto venæ sectio & an-
 tiphlogistica melius quadrat methodus. Alia quoque facies in DUPUY *l. c.*
p. 505. Angina cum biliosa putri conjuncta, cui utique venæ sectiones
 magis arident conjunctæ cum febre Causo bilioso simili, Cephalalgia coronali,
 Delirio stomachico, carotidibus tumentibus, lingua biliosa, primaque culi-
 na inflata. Dandum interim aliquid semper climati & discrepanti epidemiæ est,
 nec ex tripode, sub nova constitutione, pronuntiet agenda hic sapiens clinicus.

§. 21.

Formata sub stadio secundo Eschara HUXHAM scopo secundo §. 18.
 crebram oris fauciumque expurgationem valdopere commendat. Hoc sine
 gargarismata ex Ficibus, Rosis rubris, Myrrha, Melle, Vino pomato in-
 coctis, addita Sem. Cydon. mucagine, Syr. Rub. idæi, Tinct. Myrrhæ, &
 tantillo Spiritus Vitrioli magni habet, digerens, roborans, & simul anti-
 septicum remedium: Eodem scopo vapores Aceti cum Flor. Ros. rubr.
 Chamom. Myrrha & Camphora digesti per os crebro inhalari quoque jubet,
 quæ remedia a RAULLIN *traité des maladies occas. par les promptes & freq.*
variat. de l'air p. 261. primum descripto, a MARTEAU deinceps *Tom. XI. p. 161.*
 BOUCHER *Tom. VIII. p. 557.* DEBERGE *Tom. XII. p. 161.* DUPUY *Tom.*
XVIII.

XVIII. p. 505. ad sidera elato ex Sacch. Saturni, Aq. Ros. Plantag. topico, ob venenatam, vehementer adstringentem, ac ad Scirrhos folliculorum disponentem illius vim, multis parafangis præferrem; MARTEAU tamen ex Syr. Limon. & Oleo Amygd. Camphorato, Spiritu Vini Camph. Ess. Myrrhæ, Chinæ haud repudians gargarisma, nec applicationem parci Spiritus Salis Mellis Ros. & Bals. Persico maritati per penicillum factam. Gargarisma DUPUY ex aqua hordei mellita, Spiritu Sulphuris, vel Ess. Rabelii, Camphora acuata pulchrum quoque antisepticum est; nec non Spiritus Vini Camph. cum Terræ Catechu pitifana BRONGET *l. c. p. 418.* ut & illud ex Contrayerva, Aceto, Tinctura Myrrhæ, Melle FOTHERGILL *l. c. p. 406.* ac vapor Aceti, Myrrhæ, Mellis, Spiritusque Mind. WALL *l. c. p. 409.* In genere vapores prægargarismatibus penetrantiores, magis antiseptici auctoribus sunt visi. Scarificationem Escharæ, ut nimis crudelem & certiori neci vindicantem, merito explodit MARTEAU *Tom. XI. p. 159.* nescio tamen cur Tartarum Stibiatum ad separationem violentam illius suadeat *ib.* Tumor colli & parotidum, symptoma urgens, suffocationem minitans, nihilominus, ut criticum, per epispastica & vesicantia foras ab HUXHAM cietur exoptatissimo cum eventu. Cum eo collimat MARTEAU *Tom. IV. p. 225.* scarifatae nuchæ vesicatorium apponens; DUPUY *l. c. p. 507.* vesicantibus hic utens; TISSOT *l. c.* & BRONGET *l. c. p. 418.* Lingux ariditas limonada minerali compescenda est juxta MARTEAU *Tom. XI. p. 160.*

§. 22.

Sub stadio denique resolutionis ill. HUXHAM, progressum tibi efficacius moraturus & analeptico sine, ab initio §. 20. laudatis pharmacis Tincturam Corticis Chinæ nubit, Cortici in substantia illam præferens, unde cum decocto hordei calido eruptionem Exanthematum mitem, æqualem, criticam ut plurimum est expertus, aut saltem sudores criticos, lotiumque coctum sedimentum ex gryseo album dejiciens. Pulcherrimum effectum ipsi Elixir Vitrioli cum Tinctura Chinæ edidit sudoriferum, haustum in julapio ex aqua, vino rubro, & Aurantiorum succo. Num Britannorum nectar Pouch, quod gratissima ætherea Aurantii Citrive olea, hujusve acidum Spiritus Oryzæ leviori, infusi Fructus Théé amplæ dosi nupta sistit, scopo cardiaco æque ac sudorifero imo antiseptico, hic aliquid valere possit? nasutioribus dirimendum relinquo. Corticem Chinæ quoque, Myrrham, acidave laudat merito RAULLIN *Tom. IV. p. 239.* antiseptico ac cardiaco sine. Pulsi molli, depresso, debili decoctum vel Syrupum antisepticum ex Cort. Chinæ, Rad. Contray. flor. Camom. Melle extollit MARTEAU *T. XI. p. 162.* Infusum Menthæ aquosum cum parco vino rubello, Contray.

tray. Aqua alexithæria , &c. FOTHERGILL *l. c. p. 402.* folam Chinam WALL *l. c. p. 408.* aut Spiritum Mind. Confectioni cardiacæ , Myrrhæ nuptum *id. ib. p. 410.* suadent. Corticis usus in substantia reliquis palmam præripiens deprehenditur, ægre tamen digerentibus lene decoctum vel extractum aquosum ejus melius convenit docente *eodem ib. p. 411.* Clar. BOUCHER *Tom. XVII. p. 412. Jq.* in gangræna epidemica membrorum hoc tertio stadio pariter usum Corticis demum extollit : ex pramaturu usu ejus in intermittenti maligna sphacelus siquidem pedis *id. ib. p. 415.* Obstupesco legens MARTEAU *Tom. IV.* foetidissimo sanguinis soluti ac diabrosi per nares aufugientis stillicidio semper adhuc venæ sectiones opposuisse, quem graphice refutat consultus RAULLIN *l. c. p. 238. 240.* qui venæ sectionem absolute in hoc stadio proscriptam vult, in quo narrante FOTHERGILL *l. c. p. 403.* TISSOTO, DUPUY *l. c. p. 503.* mira regnat virium prostratio, cui infusa Menthæ, Melissæ, Salviæ aquosa, cum vino, &c. melius blandiuntur ac vesicantia juxta FOTHERGILL *l. c.* & forsan anodynus Hoffm. liquor. Recte tumori colli & faucium suffocanti vesicantia infra clavículas & cum fructu opponit MARTEAU *T. IV. p. 227.* Tussi symptomaticæ TISSOT *l. c.* Kermes min. MARTEAU *T. XI. p. 159.* vero Lohoch ex Syr. Althææ, Oleo Amygd. Aq. Cinam. Camphora objicit. Exanthemata rubra Cortice, Spiritu Mind. & Contrayerva fovet ac expellit WALL *l. c. p. 410.* Flatulentia intest. cum Ischuria HUXHAM fomenta ex emollientibus & carminativis e. g. flor. Chamom. aquæ & lacti incoctis, enemata ex Lacte, Sale comm. Saccharo opponit exoptatissimo cum successu, hisque irritis, laxans ex Rheo, Manna, subjuncto lenitivo, sedulo tamen ab omni purgante, signis coctionis præsentibus & cute desquamari incipiente, abstinet, utitur potius resinoso Chinæ extracto, quod præ gummoso ventriculolum aptius transgredi ait. Meteorismo abdominis quoque clysmata simplicia & fomenta mollientia objicit MARTEAU *T. XI. p. 160.* Miror ill. Anglum Vermium catervæ ægros hic adeo torquenti Calomel suum opposuisse, vel Æthiopem min. *l. c. T. VII.* quos Citri acor, vel Chinæ, Gentianæ, ac Myrrhæ amaror adæquatius necaret. Ita sentit RAULLIN *T. IV. p. 236.* & antisepticum vermifugum ex decocto Chinæ camphorato composuit MARTEAU *T. IV. p. 226.* præeunte in simili epidemia RAMAZZINI *l. c. 1689.* Ill. WALL Diarrhœam urgentem Cortici & Spiritui Mind. addita Cascarella, vel Decocto albo, &c. debellat *l. c. p. 410.*

§. 23.

Subacto morbo HUXHAM, ad appetitum & vires restaurandas, in emungendis probe primis viis omnem adhibere solertiam jubet, ne simul febris lenta pertinax remaneat cum Nausea, Flatulentia, & Obstructione

parotidum maxillariumve conjuncta. Has tamen indurationes rebelles repetitæ Calomel parvæ dosi, imo frictioni mercuriali pulchre cedere subjungit. Scirrhos glandularum residuos affatim haultis ex ligno Sassafras, Rad. Sarsap. Brusci, Rubiæ tinct. Herb. Fumar. Scolop. ptisanis, nec non Tartari chalyb. parca indies dosi emollit RAUVELIN *l. c.* Ita, continuato, coronidis loco, per tempus Corticis usu, nulla amplius incarceratur cacochylia, cunctarum redintegratur actionum pristinus vigor. WALL quoque *l. c. p. 412.* tunc temporis Corticis usui crebrum interpolat ex Rheo purgans, robur tandem fibris Aquis martiatis cum Elixir Vitriolato addens, ut omnis recidivæ prohibeatur metus. Vox nasuta emollientia ex Gummi Arab. in aqua soluto, vel Oleo Amygd. dulcium, Mucil. Altheæ, vitell. ovi exposcit, cum balneis vaporis per os haultis, experiunte DEBERGE *Tom. XII. p. 162.* Summus epidemiæ gradus vulgo hæctico calore, sudoribus nocturnis, Apofitia, virium sensuumque prostratione excipitur, quæ mala tamen asinino lacti, Chinæ decocto, ac Elixir Vitrioli ut plurimum cedunt, notante FOTHERGILL *p. 406.*

§. 24.

Ingenuus hic Britannus *p. 401.* ægro semper lectulum commendat mitissimo quoque malo, neglecta enim hac cautela, Diarrhœa, evanidus cutis rubor, morbi protractio, cui auræ tepor semper adeo blanditur, timenda est. Morbo, ubi ipse crassamenti sanguinis mucus in tabum solvitur, animale jungere victum oleum igni addere esset. Quodsi vero ventriculi vires fractæ juscula exigunt, sint ex vitulo, pullo hordeo repleto, cum Lujula, Nasturtio aq. & c. cocta. Bene DUPUY in biliolo anginosa putri inflammatione poscam cum Nitro hordeatam, vel limonadam proponit. Nec ferum lactis cum Syr. Viol. pro potu vituperandum censeo. Sub tertio statio parcum vinum cum infuso Menthæ, Melissæ, Salvix, decoctum Hordei, panis, Sago, imo, fractis vehementer viribus, merum permittit FOTHERGILL *p. 403.* Incauti nimis cito frigori sese mancipantes recidivas, Asthmata, tumores abdominis, vel aliarum partium, Leucophlegmatiam, Debilitatem, Nauseam, Eruptiones pône aures, Tussis, Raucedines incurrunt teste TISSOT *l. c.* morbus enim recidivis valde obnoxius est, præcipue si ægri, eo sublato, alias putres experiuntur febres.

Corrigenda.

- Pag. 5. lin. 14. lege SERANE *Pater in Act. Societ. Monsp. citante ill. DE SAUVAGES l. c. T. II. P. I. p. 490.*
 = 7. = 17. lege *ill. DE SAUVAGES l. c. Tom. II. P. I. p. 487.*

ULB Halle

3

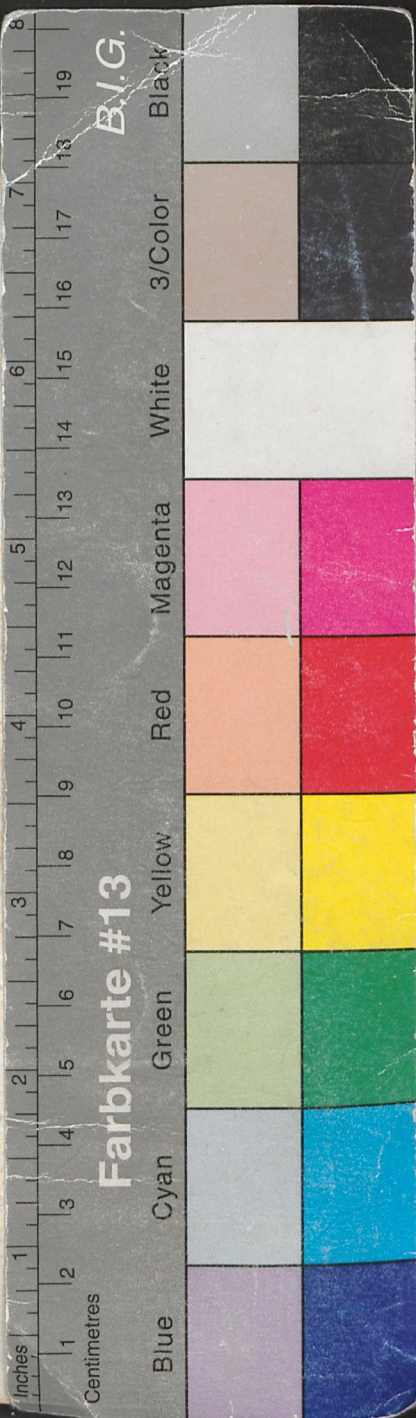
004 592 964

Mer 1 + 12

FEBRIS MALIGNÆ
TOPICÆ
ANGINA GANGRÆNOSA
VOCATÆ

SUCCINCTAM DELINEATIONEM
CONSENSU

GRAVISSIMI MEDICORUM ORDINIS
PRO LICENTIA

SUMMOS IN MEDICINA HONORES

ET PRIVILEGIA DOCTORALIA

LEGITIME ASSEQUENDI

SOLENNI ERUDITORUM ARBITRIO DISCUTIENDAM

SUBJICIT

FRANCISCUS LALLEMAND,
LIXHEIMENSIS.

DIE 6 MENSIS ~~NOVEMBRIS~~ M DCC LXVI.

H. L. Q. C.

ARGENTORATI,
EX PRELO KÜRSNERIANO.

